

HORÁNYI GYÖRGYNE

Önként jelentkező szülők a nevelési tanácsadóban

1993 decemberében ünnepelte fennállásának 25 éves jubileumát a fővárosi nevelési tanácsadói hálózat. 1968 decemberében hozott döntést a főváros arról, hogy az addig elszórt, helyi kezdeményezések nyomán működő gyermekpszichológiai-pedagógiai tanácsadást minden kerületben önálló nevelési tanácsadói szolgáltatás váltsa fel. Budapest után sorra alakultak meg az ország egész területén a hasonló jellegű intézmények, melyek működését 1972-ben, illetve 1987-ben szabályozta a Művelődésügyi Minisztérium.

Megalakulásukkor a tanácsadóktól elsősorban a pedagógusok igényeinek kielégítését várták. Azoknak a gyerekeknek a vizsgálata és gondozása volt a feladatuk, akik a nevelők számára gondot jelentettek: teljesítményük nem volt összhangban képességeikkel, írás-olvasási nehézségekkel küszködtek, viselkedésükkel zavarták az oktatást, nehezen illeszkedtek be az iskola rendjébe. A 60-as évek végétől az iskolaérettség eldöntéséhez szükséges – az orvosi vizsgálatot kiegészítő – pszichológiai vizsgálatokat is a nevelési tanácsadóktól kérték. Ezenkívül feladatukhoz tartozott a gyámügyi hatóság számára pszichológiai szakvélemény elkészítése, az elvált szülők láthatása a gyermekelhelyezés, az örökbefogadás stb. vitás eseteiben.

Az elmúlt 15 évben lényegesen módosult a tanácsadók profilja. A korábban elsősorban a gyermek- és ifjúságvédelem körébe tartozó problémák megoldásának helyébe lépett a széles körű mentálhigiénés munka, mely a gyermekek pszichés zavarainak korai felismerését és szakellátását teszi lehetővé. A szülők nevelési gondjaikkal közvetlenül kereshetik meg a nevelési tanácsadókat, ahol a gyerekekkel klinikus és nevelésilektani szakpszichológus, gyermekorvos és gyermekpszichiáter, fejlesztő pedagógus és gyógypedagógus foglalkozik.

A változások egyik következménye az, hogy a nevelési tanácsadó intézménye egyre népszerűbb a szülők körében. Ennek egyik jele, hogy erőteljesen emelkedik azoknak a szülőknek a száma, akik önként, saját elhatározásból, hivatalos beutaló javaslat vagy más kötelezettség nélkül veszik igénybe a nevelési tanácsadók szolgáltatásait. A fővárosi statisztikai összesítő alapján 1977–1990 között számuk és az egész forganon belüli arányuk a következőképpen alakult:

Fővárosi összforgalom		Önként jelentkezők	
év	fő	szám	%
1980–81	13 191	1867	14,2
1981–82	13 538	2508	18,5
1982–83	14 135	2753	19,5

Fővárosi összforgalom		Önként jelentkezők	
év	fő	szám	%
1983-84	14 381	2889	20,1
1984-85	14 328	3338	23,3
1985-86	15 375	3514	22,8
1986-87	14 622	3854	26,3
1987-88	14 180	nincs adat	nincs adat
1988-89	13 914	nincs adat	nincs adat
1989-90	12 183	4873	40,0
1990-91	12 587	6137	
1992-93	13 078	7439	

Mig egy, az 1976-85 évi összesített fővárosi adatokat feldolgozó tanulmány szerint a 10 év átlagában az intézményi beutalás és az önként jelentkezés aránya 66% a 17%-hoz, 1985 óta folyamatosan emelkedik a gyermekpszichológiai rendelőst saját elhatározásból felkeresők aránya: 1992-93-ban az összforgalomnak több mint a fele, és továbbra is emelkedő tendenciát tapasztalhatunk.¹

Az önként jelentkezők növekvő aránya az iskolai beutalóval érkezők számának csökkenésével jár együtt. A csökkenés aránya kisebb mérvű, mint az emelkedésé.

Elemzésünkben a következő problémákra kívánunk választ adni. Mi motiválja a szülők önkéntes jelentkezését, mivel magyarázható az önként jelentkezők számának nagyarányú emelkedése, pozitív vagy negatív jelenségnek kell-e értékelnünk? Mennyire van hatással a nevelési tanácsadó tevékenységének eredményességére, ha a szülő motivált a pszichológiai segítségnyújtás iránt? Melyek az önként jelentkezők jellemző panaszai? Milyen szakmai feladatok tűzhetők ki az elemzés eredményei alapján?

Tájékozódásunk keretében a főváros több kerületében konzultáltunk a nevelési tanácsadó munkatársaival a szolgáltatásaikat önként igénybe vevők jellemzőiről. Három fővárosi kerületben – a XVI., XVII., XVIII. kerületben – közösen áttekintettük az 1989-90-es tanév első félévében beutaló nélkül jelentkező gyerekek teljes szakmai dokumentációs anyagát (összesen 379 dokumentált esetet).

Motivációk

Tájékozódásunk nyomán összegyűjtöttük a nevelési tanácsadót saját elhatározásukból igénybe vevők leggyakoribb motivációit. Ezek a következők.

1. A szülő a nevelési tanácsadó szolgáltatásait a pedagógus tanácsa alapján veszi igénybe

A nevelő problémát lát tanítványa tanulmányi eredménye, magatartása terén, és ezért felhívja a szülő figyelmét, vigye el gyermekét a tanácsadóba. (Például: *K. Péter*: 5 éves, az óvónő ajánlja a szülőnek, mert fordítva ír, rajzol, ügyetlen a mozgása; *K. János*: 4 éves, nem szólal meg az óvodában, az óvónő kéri a szülőt, vigye el a tanácsadóba; *P. Tamás*: 8 éves, a tanítónő jó értelmi képességűnek látja, a teljesítménye azonban nincs arányban a képességeivel.)

¹ A hivatalos statisztikai adatszolgáltatásból kimaradtak adatok, és hiányzik az 1991-92-es tanév kimutatása.

A pedagógusnak pozitív élménye van a tanácsadóban folyó munkáról, ezért saját gyermekével fordul hozzá segítségért, vagy kollégáinak, ismerőseinek ajánlja az intézményt. (H. Eszter apja tanár. Osztályából többen jártak már a kerületi tanácsadóban, most saját gyermekével vannak nevelési gondjai, ezért keresi fel az ottani pszichológust. H. Kati 6 éves: tanulási nehézségei vannak, a pedagógus szülő kollégájától hallott a tanácsadóról. H. Beát, aki 5 éves, nyugdíjas pedagógus nagyanyja viszi el a nevelési tanácsadóba mozgáskoordinációs zavarok miatt.) Korábban csak ritkán fordult elő, hogy a pedagógus saját gyermekével kapcsolatban kért segítséget. Ha ezt meg is tette, titokban tartotta.

Szülői értekezleten, iskolai vagy iskolán kívüli rendezvényen hallott a szülő arról, hogy lehetősége van a nevelési tanácsadó felkeresésére. (K. Noémit az édesanyja viszi oda, mert az óvodai szülői értekezleten hallotta beszélni a pszichológust, és gyermeke iskolaérettségével kapcsolatban problémái vannak. A Gábor anyja az iskolapszichológussal való beszélgetés után, az ő javaslatára vitte el fiát.)

A nevelési tanácsadó szűrővizsgálatot végez az óvodában vagy az általános iskola első osztályában. Az óvodapedagógus, illetve a tanító a szűrés tapasztalatai alapján – a pszichológussal történő előzetes konzultáció után – kéri a szülőt, vigye gyermekét a tanácsadóba. (K. Pétert dislexia szűrővizsgálat után vitték el a szülei, K. Kati pedig a iskolaérettségi szűrővizsgálat alapján, mert a vizsgálatot végző munkatársnak feltűnt a kislány nagyon rossz rajzkészsége.)

A önként jelentkezésnek az a formája, amikor a pedagógus ajánlja a szülőnek a szakintézmény felkeresését, megítélésünk szerint pozitív jelenség. Sokkal könnyebb a segítséget, a tanácsot elfogadni, ha azt önként, saját elhatározásból igényeljük, mintha presszió alapján tesszük. Nem véletlen, hogy a segítő foglalkozást végző munkahelyek jelentkezőinél alapvetően az önkéntesség. A korábbi években az volt inkább jellemző, hogy a pedagógus írásos beutalót küldött a tanácsadónak és a szülő hozzájárulása, beleegyezése nélkül irányította a gyermeket a tanácsadóba. Nem volt ritka az a gyakorlat sem, hogy a nevelő a tanuló ellenőrző könyvén keresztül, írásban szólította fel a szülőt erre. Ilyen felszólításra a szülő vagy el sem vitte gyermekét, vagy ha igen, kötelezettségének csak formálisan tett eleget. Ez esetben az eredményes együttneveléshez elengedhetetlen bizalmi kapcsolat kialakítása csakis a tanácsadó szakember „személyes varázsa” és türelme alapján jöhet létre.

Ha a tanácsadó igénybevétele a pedagógus és a szülő partnerségén alapul, a szülő is természetesnek tartja, hogy a pszichológus gyermeke ügyében konzultál a pedagógussal, és nemcsak beleegyezik abba, hogy a tanácsadó segítségét kérjék, hanem maga is kezdeményezi a megbeszélést. Nehezebb a helyzet, ha a szülő ellenséges indulatokat táplál a pedagógus iránt.

2. A szülő informális úton hall a tanácsadóról

A szülő saját motiváció alapján keresi fel a tanácsadót. Úgy érzi, baj van gyermekével, keresi a megoldás lehetőségeit, érdeklődik. (H. Gergő anyja a telefon tudakozójából tudta meg, hogy lakhelye közelében nevelési tanácsadó működik. Ennek alapján kereste fel az intézményt. K. Tamás apja meglátta a cégtáblát, felfigyelt a jó lehetőségre.)

Szomszéd, ismerős, orvos, védőnő ajánlja a tanácsadót. (C. Juditot az orvos tanácsára vitte el az anyja, mert az orvos az éjszakai ágybavizelésre nem talált szervi okot, ezért pszichoterápiát javasolt. P. Miklós 8 éves kislány anyja, aki ágyhoz kötött súlyos beteg, az őt látogató védőnőnek beszélt gyermekével kapcsolatos problémáiról. A védőnő javasolta, hogy hívja fel telefonon a tanácsadót. A tanács-

adó munkatársai otthonában hallgatták meg az anyát, megbeszélték a lehetőségeket, segítséget nyújtottak.)

Egyre gyakrabban fordul elő, hogy a szülő személyesen azért keresi fel a tanácsadó egy bizonyos munkatársát, mert hallott szakértelméről, és hozzá ragaszkodik. Előfordul, hogy a kerületen kívülről – más kerületből vagy a főváros környékéről – jelentkeznek szülők és kéri valamelyik szakembertől gyermekük vizsgálatát.

Maga a serdülő fordul segítségért a tanácsadóhoz. Nem akarja, hogy szülei tudomást szerezzenek erről. (Z. Zoltán és V. Tamás együtt fordultak a tanácsadóhoz, azért annak a gimnáziumnak az épületében működik, ahová ők járnak. Nem akarják, hogy társaik, tanáraik tudomást szerezzenek jelentkezésükről. Még ahhoz sem járultak hozzá, hogy felvegyék adataikat. Kérésüket természetesen fígyelembbe vették.)

Az informális úton jelentkezőkkel a legegyszerűbb együttműködést kialakítani. A szülő előlegezett bizalommal érkezik a nevelési tanácsadóba, ezért kevesebb energiára van szükség „ellenállása” legyőzésére.

3. A szülő korábban már járt a tanácsadóban

Nem ritka, hogy a szülő újabb probléma miatt jelentkezik ismét a már ismert tanácsadóban.

Egyik gyerekével már fordult segítségért a tanácsadóhoz, most azt szeretné, ha a másik gyerekeit is megvizsgálná a pszichológus vagy az orvos. (P. Péter úgy került a tanácsadóba, hogy húga már járt ott anyjával. Neki tanulási nehézségei voltak, húgát neurotikus panaszai miatt vitték oda. B. Mártival iskolaérettségi vizsgálaton voltak szülei a tanácsadóban, majd azzal tértek vissza, hogy házastársi konfliktusuk megoldásához szeretnének segítséget kapni.)

A nevelési tanácsadót önként felkeresők leggyakoribb panaszai

Összegyűjtöttük a rendelkezésünkre álló információk alapján, hogy a tanácsadót önként igénybe vevő szülők milyen panaszokkal folyamodnak a leggyakrabban segítségért gyermekükkel kapcsolatban.

Azokban az esetekben, amikor a pedagógus ajánlja a szülőnek a tanácsadót, az esetek túlnyomó többségében tanulási nehézség vagy magatartási, beilleszkedési probléma áll a háttérben. Például a gyerek iskolai teljesítménye nincs összhangban értelmi képességeivel. Részképességbeli lemaradást észlel a nevelő, nehézségek mutatkoznak az írás, olvasás elsajátításában. Kétségek merülnek fel a gyerek iskolaérettsége tekintetében. A pedagógus szeretné megtudni, mi az oka a gyermek teljesítménybeli lemaradásának, rossz magatartásának. Az óvónő az iskolai problémák megelőzését várja a tanácsadó segítségétől.

A szülők többsége általában maga is észleli gyermekénél a tanulási nehézségeket. Szakember tanácsára van szüksége ahhoz, hogy megbizonyosodjék arról, valamilyen fizikai, mentális, pszichés vagy idegrendszeri problémáról van-e szó, vagy az iskolára háríthatja a felelősséget a gyermek nehézségei miatt.

A saját motiváció alapján érkező szülők főbb panaszai a következők:

Korábban a tanácsadó kiegészítő pszichológiai iskolaérettségi vizsgálatára kizárólag az óvoda javaslata alapján kerülhetett sor. A rugalmas iskolakezdet bevezetése óta az iskolába lépéshez szükséges fejlettség, az iskolaérettség alapján dől el, megkezdje-e a gyermek tanulmányait az első osztályban, vagy az iskolába lépést elhalasztják egy évvel. A szülői bizalom erősödésének egyik kétségtelen jele,

hogy nemcsak abban az esetben keresi meg a nevelési tanácsadót, ha gyermeke fejlettsége vonatkozásában nézetkülönbségei vannak az óvodapedagógussal, hanem akkor is, ha a család bizonytalan annak eldöntésében, mikor tessz jობbat gyermekének, ha még egy évig óvodába járattja vagy ha iskolába küldi. A választásban segít a tanácsadó szakvéleménye. (P. Béla 6 éves: az óvodapedagógus elégedett a fejlődésével, a szülő mégsem biztos abban, hogy meg fogja-e állni helyét az iskolában. K. Noémi augusztus végén született. Anyja tanácsot kér, ajánlja-e a pszichológus, hogy iskolába menjen.)

A szülő is észleli a gyermek elmaradását a tanulásban. Sok a beírás, csúnya a füzet, hibás a feladatmegoldás. Azért veszi igénybe a tanácsadó segítségét, mert szeretné gyermekét megóvni az iskolai kudarcoktól, egyengetni az útját, meg akarja érteni az elmaradás okát. (K. Piroška szorgalmas, értelmes, második osztályos, mégsem nyújtja a tőle elvárható teljesítményt, például az olvasás terén.)

A nevelési tanácsadók részt vesznek a képességfejlesztésben, a tehetség gondozásban. Az alternatív iskolák megjelenése óta a szülők gyakorta tanácsért fordulnak a pszichológushoz: mit tegyenek az átlagosnál tehetségesebbnek vélt gyermekükkel. Javasolja-e a magántanulást? Milyen speciális iskolai képzés lenne a legmegfelelőbb az ilyen gyermek számára? A javaslat tétel nagy felelősséget jelent, nem elég az intelligenciavizsgálat, sok tényező együttes vizsgálata – többek között a gyerek érzelmi tűrőképessége – alapján lehet csak megnyugtató álláspontot kialakítani.

A szülő nemegyszer a családi élettel összefüggő problémával fordul a tanácsadóhoz. Például nem tudja, hogyan mondja meg gyermekének, hogy el fogna válni, vagy valaki a családban súlyos beteg, hogy a nagypapa nem utazott el, hanem meghalt stb. (Cs. Viki anyja azt kérdezi a pszichológustól, mikor jár el helyesebben, ha elviszi kislányát a nagyon szeretett nagymama temetésére vagy ha otthon hagyja. K. Péter szülei azért keresik fel a tanácsadót, mert gyermekük nagyfokú viselkedésváltozását figyelték meg a nagypapa halála után.)

A közvetlenül a szülők részéről elhangzó panaszok jelentős részét képezik a gyermekek neurotikus tünetei. A gyerek jól teljesít, de iskolás életének kezdete óta neurotikus panaszai vannak; például fáj a gyomra vagy erősen dadog, fél az utcán és a lakásban, fogát csikorgatja, éjszaka felriad, ágybavizel. Előfordul, hogy a panaszok akut trauma hatására alakulnak ki, más esetben folyamatosan fennálló komplex tünetegyüttes tapasztalható. A szülők gyermekük neurotikus panaszai esetén ragaszkodnak a titoktartáshoz, a nevelési tanácsadóba jelentkezésről, a gondozásba vételről az iskola nem tudhat. A szülők többsége nem szívesen tárja fel az iskola előtt, hogy gyermekével pszichológust kerestett fel. Tartózkodása bizalmatlanságából ered: attól tart, hátrányt jelent gyermeke számára, ha kitudódik, hogy nevelése gondokat okoz vagy neurotikus tünetei vannak. Félelme sajnos nem mindig alaptalan. Főleg korábban, de még ma is előfordul, hogy az iskola kontrollálni akarja a tanácsadó munkáját, tudni szeretné, milyen tanácsot kapott a szülő, és miért vitte oda gyereket. Még arra is volt példa, hogy veszélyeztettként tartották nyilván azt a gyereket, akiről megtudták, hogy a nevelési tanácsadóba járt. A kontrollálási törekvés két fő okra vezethető vissza: van, ahol a pedagógiai hierarchia alacsonyabb fokán álló intézménynek tartják a nevelési tanácsadót, másutt éppen ellenkezőleg, attól tartanak, hogy túlságosan is beelátja a pedagógus munkájába és a nevelő ellen hangolja a szülőt. Mindkét esetben kölcsönös bizalmatlanságról van szó, mely csak a partnerkapcsolat kialakítása útján oldható fel.

A látszólag „egyszerű” felvilágosító munka a tanácsadó mentálhigiéniai tevékenységének fontos része. A korrekt, ugyanakkor a szülő számára is megnyugtató jelentő tanácsadás fokozza a bizalmat a pszichológia iránt. A mindennapos nevelé-

si helyzetek megoldásához nyújt mintát, egyben megóvja a gyereket az igazság elhallgatása miatt kialakuló komolyabb személyiségkárosodásoktól.

A *céltzett vizsgálat és javaslatkérés* az önként jelentkező forgalom kis százalékát teszi ki. A figyelmet azért hívjuk fel rá, mert új, pozitív jelenség, új igények megjelenését mutatja, amely igények kielégítésére a tanácsadóknak fel kell készülniük.

A tanulmányozott dokumentumok között találkoztunk kifejezetten *pszichológiai felvilágosítást kérő* esetekkel.²

Azokat a nevelési tanácsadókat, ahol a *család gondozás* jól működik és köztudottá is válik, hogy szociális elesettség, életvezetési gondok esetén a nevelési tanácsadó operatív intézkedéseket is kezdeményezhet, a szülők nemcsak az iskola jelzése alapján, hanem közvetlenül is felkeresik azt házastársi konfliktus, szociális bajok esetén. Mintánkban főleg a XVIII. kerületi tanácsadóban találkoztunk az önként jelentkezők között ilyen problémákkal. Korábban láthatásnak, ma kapcsolattartásnak hívják az elvált szülők és a gyermekük találkozási lehetőségét. Van olyan szülő, aki a házastársával történő megegyezéshez kér elfogulatlan szakmai segítséget, van aki fel kívánja használni az intézményt igazánant bizonyítására. (K. Zsófi azért viszi anyja, hogy igazolást kapjon arról, hogy kislánya az apjával való találkozás traumatizáló hatására vazel be éjszaka.)

A nevelési tanácsadó munkája és feladatai az önként jelentkezők esetében

Megállapíthatjuk 379 eset tanulmányozása alapján: az, hogyha valakit az iskola hivatalosan küld, vagy a szülő saját elhatározásából visz el a tanácsadóba, már önmagában is befolyásolja a problémamegoldást. Ha „küldik” a szülőt, ha megbeszélés nélkül beutalják, pressziót gyakorolnak rá. S mivel nem motivált, ebből adódóan nem is szívesen működik közre a terápiás munkában. Elmarad, esetleg a pedagógusra való tekintettel egyszer-kétszer megjelenik, de nem tart igényt rendszeres foglalkozásra. Ilyenkor mondja a pszichológusnak: „Elhoztam a gyereket, de otthon nincs vele probléma, nem értem, miért kellett idejönnöm.” A kényszerítés negatív hatását támasztja alá az az érdekes adat, miszerint a beutalt gyerekeknek kb. 15%-a morzsolódik le az első foglalkozás után,³ míg az önként jelentkezők kevesen, a vizsgált XVII. kerületi gyerekek közül alig négyen szakították meg a foglalkozásokat.

Ami a gondozás formáját illeti, megállapítható, hogy rövid tanácsadás, pszichológiai felvilágosítás, céltzott vizsgálat gyakoribb a szülő által kezdeményezett kapcsolatfelvétel esetében. Ugyancsak lényegesen több a folyamatos pszichoterápiás kapcsolatot, illetve komplex pszichológiai és pedagógiai támogatást egyaránt igénylő esetek száma. A panasz jellege, a panasz mögött felfedezhető oki háttér, valamint a terápia fajtája és hosszúsága között szignifikáns összefüggés látszik fennállni, de önmagában az önként jelentkezés tényéből nem vonható le általánosítható következtetés a megoldás módjára vonatkozóan, ahogyan azt korábban hittük.

A vizsgálat ráirányította a figyelmünket néhány – az önként jelentkezés esetén tapasztalható – negatív jelenségre is. Előfordul, hogy a szülő eszközként kívánja felhasználni a tanácsadót saját elképzelései megvalósításához. („Adjon igazolást, tanúskodjon mellette.” Ki akarja játszani az elvált házastársat, fel

² Hoffmann Gertrúd: A tanácsadó és felvilágosító munkáról. Budapesti Nevelő, 1988. 4. sz. 15–17. o.

³ A nevelési tanácsadó tevékenysége beilleszkedési nehézséget mutató veszélyeztetett gyermekeknél. TBZ Főirány, kutatási program. 1988–91.

kívánja használni a szakvéleményt a pedagógus ellen stb.) Kezdő munkatársak nem mindig veszik észre a tudatos vagy nem tudatosult manipulációs szándékot. A nevelési tanácsadónak minden esetben elfogulatlan külső szakértőként kell véleményét nyilvánítania, és nem lehet eszköze semmilyen irányú manipulációnak sem.

Még az önként jelentkező szülőnél is gyakori a belső ellenállásból eredő elhárítás. Előfordul, hogy a szülő szeretné megszabni a terápia menetét és időtartamát is. A pszichológus foglalkozzon a gyermekkel, adjon tanácsot, de ne tárja fel az esetleg a szülőt is érintő érzelmi hátteret, csak olyan mélységig menjen el, amely még elfogadható a szülő számára. Ezzel látszólag ellentétes az a szülői magatartás, amikor a szülő a saját problémáját helyezi előtérbe, és a gyerekek a tanácsadóba vitelét ürügyként használja fel. A pszichológusnak meg kell értenie a szülő tartózkodását és önmaga előtérbe helyezését is. Az előbbi esetben a későbbi kapcsolatfelvételi lehetőség felajánlásával, az utóbbi esetben családterápia, párterápia felajánlásával tud segíteni.

Az önként jelentkezés pozitívumai

A tapasztalatok – három kerületben megvizsgált dokumentáció – azt mutatják, hogy mind az iskola által jelzett, mind az önként jelentkező szülők gyermekeinek panaszai között leggyakoribbak a teljesítménnyel és beilleszkedéssel kapcsolatos problémák. A szülők azonban ezen kívül átmeneti fejlődési zavarok tapasztalása esetén, váratlan lelki megrázkódtatás hatására létrejött pszichés tünetek jelentkezésekor és neurotikus funkciózavarok észlelése okán is felkeresik az intézményt. Igénylik az egyéni tanácsadást és a pszichoterápiás ellátást. Öröndetes, hogy erre ma már van lehetőség.

Az utóbbi időben egyre jobban terjedő családterápiás eljárások is növelik az egész család problémájaként jelentkező panaszok rendezésének lehetőségét. Mindez megerősíti azt a meggyőződésünket, hogy az egészségesebb, nem formális és hierarchián alapuló, hanem a szülőt partnerként kezelő megközelítés inkább közelebb hozza a tanácsadót a megújuló iskolához, mintsem elidegenítené attól.

Az önkéntes jelentkezések számának emelkedése bizonyítja, hogy funkcióváltás történt a tanácsadóknak. A tanácsadó ma elsősorban állampolgári jogon igénybe vehető gyermekpszichológiai-pedagógiai szolgáltatás, mely nem csupánl és nem elsősorban a gyermekvédelmi ellátást igénylő eseteket célozza meg gondoskodásával, hanem minden szülőnek segít, akinek gyermeke nevelése során nehézségei támadnak. Mivel a gyermekek többsége ma Magyarországon óvodába és iskolába jár, ez a mentálhigiéniai segítő szolgáltatás az iskola nevelési nehézségeinek megoldásában is partner tud lenni.

Jelentős pozitívumként értékelhető, hogy a nevelési tanácsadóknak mind a gyermekpszichológiai diagnosztika és terápia terén, mind a pedagógiai fejlesztő módszerek alkalmazásának gyakorlata során rengeteg tapasztalat gyűlt össze, amely felhasználható a szülők körében végzett ismeretterjesztés és a pedagógusok módszertani ismeretének bővítése során egyaránt.

A Fővárosi Pedagógiai Intézetnek mint pedagógiai szolgáltató bázisintézménynek a kerületi nevelési tanácsadók tevékenységét koordinálva, segítve, fontos feladata az összegyűlt tapasztalatok közkinccsé tétele és eljuttatása az intézményekhez, valamint közvetlenül a szülőkhöz is.

Szükséges lenne emellett az iskola és a nevelési tanácsadó kapcsolatának újragondolására, az új típusú együttműködés alapjainak kidolgozására.

HELYREIGAZÍTÁS

1994/4. számunkban interjút közöltünk Gázsó Ferenc egyetemi tanárral, oktatáspolitikai szakértővel. Az interjú címében Gázsó Ferencet, mint a Magyarországi Szociáldemokrata Párt oktatási szakértőjét szerepeltettük.

Amint az az interjúból is kitűnik, Gázsó Ferenc önmagát független szakértőnek tekinti:

„Semmilyen párt mellett nem vállalom, nem látok el megbízott oktatáspolitikai szakértői munkát. Számos párt meghív azonban oktatáspolitikai és oktatásfejlesztési vitákra, fórumokra, rendezvényekre. Elsősorban az SZDSZ és az MSZP hív meg, de megteszik ezt parlamenti képviselő nélküli pártok is, így például a Szociáldemokrata Párt.

Mindezen pártok saját logikájuk szerint készítik el programjaikat. Én mint külső szakember, aki sem a programalkotásban nem veszek részt, sem az e pártokra programjaikból háruló felelősségben nem osztozom, csak a magam szempontjai alapján tehetek megjegyzéseket.”

Az oktatáspolitikai interjúsorozat tervezésekor a szerkesztőség számára Kronstein Gábor ajánlotta fel, hogy Gázsó Ferencsel mint a szociáldemokraták oktatási szakértőjével készít interjút. Örömmel vettük ajánlatát, hiszen oktatáspolitikusként és szerzőnként is régi tisztelői vagyunk Gázsó Ferencnek. Biztosak voltunk abban, hogy a vele készített interjúban közérdeklődésre számot tartó gondolatok sorát fogja megfogalmazni. Az elkészült interjú igazolta várakozásainkat.

Sajnáljuk, hogy az interjú elkészülte után, a fentebb idézett szövegrészlet ismeretében, nem ellenőriztük, hogy valóban a Magyarországi Szociáldemokrata Párt „színeiben” nyilatkozott-e. Be kell ismernünk: hibáztunk.

Mulasztásunkért elnézést kérünk Gázsó Ferencről és természetesen olvasóinktól is.

A szerkesztőség